

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

«20» жовтня 2026 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність: D8 Право
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 20.10.2026 року

Харків – 2026 р.

Розробники:

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Професор кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

Наталія ФІЛІПЕНКО

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

протокол № 3 від 12.10.2026 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Погоджено з представником здобувачів освіти:

здобувач ч. 453-1

(підпис)

Марія ДОЛГОВА
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладачів

Павликівський Віталій Іванович
доктор юридичних наук, професор.
E-mail: v.pavlykivskyi@khai.edu

Сферу наукових інтересів становлять теоретичні та прикладні проблеми кримінального права, питання кримінальної відповідальності за порушення свободи слова та професійної діяльності журналістів, захист трудових прав громадян нормами кримінального законодавства, кримінальна відповідальність за шкоду, заподіяну автономними транспортними засобами, правосуддя перехідного періоду.

Викладає дисципліни: «Кримінальне право», «Сучасні проблеми кримінального права», «Актуальні проблеми правозастосування та правової професії», «Сучасні доктрини кримінального права».

Напрями наукових досліджень:

- кримінально-правове забезпечення свободи слова та діяльності ЗМ;
- кримінальна відповідальність за порушення трудових прав людини;
- кримінальна відповідальність за шкоду, спричинену автономними транспортними засобами.

Профайл викладача: Тел.: +380634861851

E-mail: v.pavlykivskyi@khai.edu

Orcid – <https://orcid.org/0000-0002-1190-9303>;

<https://education.khai.edu/lecturer/pavlikivskii-v-i-702>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor

ПІБ: Філіпенко Наталія Євгенівна

Посада: професор

Науковий ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: професор

Перелік дисциплін, які викладає:

- «Теорія держави та права»;
- «Правове регулювання інформаційної безпеки в Україні»;
- «Актуальні проблеми запобігання корупції»;
- «Судові експертизи кримінальному та адміністративному провадженні за фактами втручання у діяльність об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту».

Напрями наукових досліджень:

- сучасні напрями протидії кримінальній кіберпротиправності;
- актуальні напрями забезпечення безпеки критичної інфраструктури;
- права людини та їх забезпечення під час здійснення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів;
- теоретичні проблеми організації проведення судових експертиз за фактами вчинення кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, автоматизованих систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку;
- стратегія розвитку міжнародного співробітництва судово-експертних установ України із закордонними спеціалістами у попередженні терористичних атак на об'єкти авіакосмічної галузі та критичної інфраструктури;
- юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- теоретико-правові та організаційно-тактичні питання забезпечення державної політики протидії злочинності на об'єктах аерокосмічної галузі як складової критичної інфраструктури України.

Профайл викладача: Тел.: (066) -305-20-64

E-mail: n.filipenko@khai.edu

<https://orcid.org/0000-0001-5524-2259>;

<https://education.khai.edu/lecturer/filipenko-nataliia-evghensvna>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 2

Обсяг дисципліни:

Денна: 4 кредити ЄКТС /120 годин, у тому числі аудиторних – 48 год. (лекції 24 год., семінарські / практичні 24 год.), самостійної роботи здобувачів – 72 год.

Заочна: 4 кредити ЄКТС /120 годин, у тому числі аудиторних – 20 год. (лекції 16 год., семінарські / практичні 4 год.), самостійної роботи здобувачів – 100 год.

Форма здобуття освіти – денна/заочна

Дисципліна – обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, семінарські / практичні заняття

Види контролю – іспит

Мова викладання – українська

Пререквізити: Теорія держави і права; Філософія права; Кримінологія; Кримінальне право; Кримінально процесуальне право; Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства.

Кореквізити навчальної дисципліни: Сучасні проблеми доказування у кримінальному провадженні; Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції; Актуальні питання забезпечення прав і свобод людини у кримінальному судочинстві; Військове право.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Сучасні проблеми кримінального права» будується на базовій програмі «Кримінальне право» і розрахована на подальше вивчення найбільш актуальних проблем кримінального законодавства України.

Мета дисципліни «Сучасні проблеми кримінального права» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетентності для забезпечення ефективного управління в сфері кримінальної юстиції з урахуванням останніх досягнень правової науки та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з глибокими теоретичними і практичними знаннями щодо кваліфікації кримінальних правопорушень, здійснення розслідування і правосуддя у кримінальних справах та сучасних тенденцій розвитку кримінального права України.

Дана дисципліна має своїм завданням розгляд новел кримінального законодавства, які відображають особливості кримінального законодавства під час воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, а також інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності щодо убезпечення об'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту тощо.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права у тому числі системного вирішення проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

Загальні компетентності (ЗК): Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Компетентності визначені стандартом вищої освіти (СК): Після закінчення цієї програми магістр буде здатен:

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності, у тому числі під час забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК15. Здатність самостійно готувати проєкти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість

ПРН 1 Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання, у тому числі щодо забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН 3 Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, перевіряти їх на

достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4 Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 5 Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

Комунікація

ПРН 7 Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

ПРН 8 Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

Правозастосування

ПРН 12 Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 13 Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів, у тому числі у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН 14 Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 16 Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на суспільні відносини, у тому числі у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН 17 Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності, у тому числі щодо забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. СУЧАСНІ ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Сучасні підходи до джерел кримінального права.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Ретроспектива розвитку кримінального права в Україні та світі. Поняття та види джерел кримінального права. Сучасні підходи до визначення джерел кримінального права України, їх значення для правозастосування. Кримінальний кодекс України як основне джерело кримінального права. Кримінально-правове значення Конституції України. Характер зв'язку кримінального права із конституційним правом. Міжнародні нормативно-правові акти як джерело кримінального права України. Зв'язок кримінального права з іншими галузями права України. Кримінально-правове значення рішень Конституційного Суду України. Практика Європейського суду з прав людини, її вплив на застосування норм кримінального законодавства. Проблеми застосування постанов Пленуму Верховного суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в процесі застосування норм кримінального права. Кримінально-правове значення практики Верховного Суду України. Правові позиції Верховного Суду України.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 2. Функціональне призначення кримінального права.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Функції кримінального права. Завдання кримінального права. Напрямки кримінально-правової політики. Функції та завдання кримінального закону. Шляхи усунення дисгармонії між функціональним призначенням кримінального права та кримінального законодавства. Охоронна, запобіжна, регулююча, виховна функції кримінального права. Прогностична та соціальна функція кримінального права.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Диференціація кримінальної відповідальності.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Поняття диференціації кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини та кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила злочин. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві України. Значення кримінальної відповідальності та її підстав в діяльності підрозділів досудового слідства органів внутрішніх справ.

Філософсько-методологічні основи вчення про диференціацію кримінальної відповідальності. Соціальна обумовленість вчення про диференціацію кримінальної відповідальності. Соціально-правові аспекти і проблеми визначення суспільної небезпечності діяння і її вплив на диференціацію кримінальної відповідальності. Кримінально-політичні основи вчення про диференціацію кримінальної відповідальності.

Традиційна типологія моделей диференціації кримінальної відповідальності в правових системах світу. Сучасна типологія диференціації

кримінальної відповідальності в законодавстві держав англосаксонської та романо-германської правових систем.

Поняття, цілі, завдання та принципи диференціації кримінальної відповідальності. Види та засоби диференціації кримінальної відповідальності. Проблеми правового регулювання і застосування обтяжуючих та пом'якшуючих ознак. Санкції статей Особливої частини КК України та диференціація кримінальної відповідальності.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 4. Окремі питання вчення про кримінальні правопорушення.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Застосовувати сучасні підходи до визначення поняття кримінального правопорушення як правової категорії : формальні, матеріальні та формально-матеріальні підходи. Характеристика ознак кримінального проступку і злочину. Категоризація злочинів: поняття, підстави, критерії та значення. Правова природа обставин, що виключають кримінальність діяння. Склад кримінального правопорушення. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 5. Актуальні питання визначення особи, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення).

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Формула осудності та обмеженої осудності. Поняття неосудності, юридичний (психологічний) та медичний (біологічний) критерії неосудності. Вік з якого може наставати кримінальна відповідальність. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення: його поняття та види.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 6. Загальні проблеми кримінально-правової кваліфікації.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття кримінально-правової кваліфікації та її видів. Зміст та обсяг поняття кримінально-правової кваліфікації. Процес кримінально-правової кваліфікації та її результат. Структура кримінально-правової кваліфікації. Проблемні питання та значення правильної кримінально-правової кваліфікації.

Завдання для СРС:

4. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
5. Виконання практичних завдань протягом семестру.
6. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 1

- *Форма занять:* написання модульної роботи (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі чи написання в аудиторії).

- *Обсяг аудиторного навантаження:* 1 година

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

АКТУАЛЬНІ ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 7. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації злочинів проти національної безпеки України.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Проблемні питання кримінальної відповідальності за злочини проти національної безпеки. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада. Посягання на життя державного чи громадського діяча.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема № 8. Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Застосування кримінального законодавства у разі вчинення

простого умисного вбивства. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення умисного вбивства за наявності обтяжуючих обставин. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення вбивства за наявності пом'якшуючих обставин. Застосування кримінального законодавства у разі вбивства, учиненого через необережність. Застосування кримінального законодавства у разі доведення особи до самогубства.

Застосування кримінального законодавства у разі вчинення діянь із ознаками злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, які спричиняють шкоду здоров'ю людини, і які вчинюються у сфері охорони життя та здоров'я людини від окремих видів небезпечних інфекційних хвороб. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері надання медичних послуг. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, які спричиняють шкоду здоров'ю людини внаслідок залишення особи без допомоги або в результаті неналежного виконання винним своїх обов'язків. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів у сфері охорони здоров'я людини, які пов'язані із незаконним розголошенням лікарської таємниці.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 9. Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки та проти громадського порядку.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Застосування кримінального законодавства у випадку створення злочинної організації. Специфіка застосування кримінального законодавства в разі вчинення заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Застосування кримінального законодавства у випадку бандитизму. Застосування кримінального законодавства у випадку вчинення злочинів терористичної спрямованості. Застосування правил кримінально-правового компромісу в разі вчинення злочинів проти громадської безпеки.

Застосування кримінального законодавства в разі групового порушення громадського порядку. Застосування кримінального законодавства у випадку

масових заворушень. Застосування кримінального законодавства в разі вчинення особою закликів до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Застосування кримінального законодавства у випадку вчинення особою діянь із ознаками хуліганства.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 10. Актуальні питання правозастосовної практики кримінального права України, Європейських країн та Сполучених штатів Америки.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Аналіз питань реформування кримінального законодавства України в контексті Європейських стандартів. Питання кримінального законодавства країн традиційно формалізованої романо-германської системи права та проблеми гармонізації з ним кримінального законодавства України. Сучасні проблеми та межі імплементації норм міжнародного кримінального права в законодавство України.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

**ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.
НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

(в умовах воєнного стану)

Тема 11. Застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за колабораційну діяльність і пособництво державі-агресору.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Застосування кримінального законодавства у разі колабораційної діяльності. Застосування кримінального законодавства у випадку пособництва державі-агресору.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 12. Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Екоцид.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Застосування кримінального законодавства у разі правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Поняття екоциду в українському та міжнародному законодавстві. Застосування кримінального законодавства у випадку екоциду.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 13. Проблеми застосування кримінального законодавства, яке

передбачає відповідальність за кібератаки на об'єкти критичної інфраструктури, життєзабезпечення та повітряного транспорту під час військової агресії проти України.

Лекція: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне/семінарське заняття: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Теоретико-правова кваліфікація кіберзлочинності. Застосування кримінального законодавства у разі кібератак на об'єкти критичної інфраструктури та життєзабезпечення. Застосування кримінального законодавства у випадку кібератак на об'єкти повітряного транспорту під час військової агресії проти України.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 3

- *Форма занять:* написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, кримінальним законодавством, судовою практикою.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні

(ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

7. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни магістр складає іспит.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0.5	12	0...6
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...10	1	0...10
Модульний контроль	0...15	1	0...15
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0.5	4	0...2
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...12	5	0...60
Модульний контроль	0...17	1	0...17
Усього за семестр			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Досягненню ними належного рівня **компетентності**, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59): студент має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);

- участь та отримання рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Кодексом академічної доброчесності та забезпечення її дотримання Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут». Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при

перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етики в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут».

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичне забезпечення обов'язкової навчальної дисципліни «Сучасні проблеми кримінального права», другий рівень вищої освіти (магістерський) / Нац. аерокосм. ун-т "Харків. авіац. ін-т" Харків. Нац. аерокосм. ун-т "Харків. авіац. ін-т", 2025.
2. Mentor: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=1686>

11. Рекомендована література

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: підписана відімені України 11.12.2003 р.; ратифікована 18.10.2006 р.; набрала чинності для України 01.01.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 10. Ст. 506.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf.
4. Рекомендація Rec (2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_573.
5. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III). Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2148-08>.
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана від імені України 27.01.1999 р.; ратифікована 18.10.2006 р., набрала чинності для України 01.03.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 15. Ст. 717.
8. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.02.2018)

р.).

Підручники:

1. Берзін П. С. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3 т. / П. С. Берзін. – Київ : Дакор, 2018. – Т. 1: Загальні засади. – 562 с.

2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2020. – 428 с.

3. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. – Одеса : ОДУВС, 2021. – 452 с.

4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / М. Б. Ахмедов огли, А. М. Бабенко та ін. ; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. – Одеса : ОДУВС, 2021. – 452 с.

5. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 5-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2015. – 680 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

Монографії та інші наукові видання:

1. Мітрофанов І. І. Загальна частина кримінального права України : навч. посіб. / І. І. Мітрофанов ; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. – Одеса : Фенікс, 2015. – 576 с.

2. Попович О. В. Кримінальне право України. Частина 1: конспект лекцій : навч.-метод. посіб. / О. В. Попович, Л. В. Томаш, П. П. Латковський. – Чернівці, 2022. – 182 с.

3. Тютюгін В. І. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2021. – 336 с.

4. Мовчан Р. О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія / Р. О. Мовчан. – Київ : Норма права, 2022. – 244 с.

5. Хавронюк М. І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей до Кримінального кодексу до Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. – 3-тє вид. – Київ : Дакор, 2022. – 266 с.

6. Підготовка до ЄДКІ зі спеціальності 081 Право: навч. посіб. / В. І. Павликівський, М. І. Фіалка, Н. А. Федосенко та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. - Харків: Нац. аерокосм. унт “Харків. авіац. ін-т”, 2025. 360 с.

7. Кримінальні правопорушення на об'єктах критичної інфраструктури та повітряному транспорті [Електронний ресурс] : навч. посібник / М. І. Фіалка, В. І. Павликівський, І. Ю. Тур ; за заг. ред. О. М. Литвинова. – Харків : ХАІ, 2025. – 230 с. – ISBN 978-966-996-043-6. – URL: <http://dspace.library.khai.edu/xmlui/handle/123456789/9076>.

8. Кримінологічний аналіз та протидія кримінальному сепаратизму в

Україні : монографія / В. І. Павликівський, П. В. Сєдих; за заг. ред. О. М. Литвинова. – Харків : Вид-во “Право”, 2026. – 180 с.

9. Кримінальне право України у питаннях та відповідях. Загальна частина / В. І. Павликівський, Н. Є. Філіпенко, М. І. Фіалка та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова; М-во освіти і науки України. Нац. аерокосмічний ун-т “Харківський авіаційний інститут”. - Харків: Право, 2026. - 328 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Правовий портал «Ліга: Закон» - законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>
2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
3. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
4. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
6. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
7. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
8. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
9. Газета "Юридична практика" URL : <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/>
13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>
14. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>
16. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>